

УДК 378.016:78.033/.034(436)

[https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026\(8-1\)-06](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2026(8-1)-06)

ПІДГОТОВКА ВИКОНАВЦІВ EARLY MUSIC В УНІВЕРСИТЕТАХ АВСТРІЇ

Олена Верещагіна-Білявська ,

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Надійшла до редакції / Received: 11.02.2026 Схвалено до друку / Accepted: 19.03.2026

Анотація

Науковий та виконавський інтерес до історичного інформованого виконавства (Historically Informed Performance, HIP) спричинив появу в Україні низки колективів, що спеціалізуються на Early music, фестивалів старовинної музики, культурологічних проєктів з реконструкції музичних творів вітчизняних композиторів XVIII століття. Інтенсифікувалася українська музикознавча думка у галузі старовинної музики та назріла проблема підготовки у музичних академіях фахівців Historically Informed Performance. Тому з особливою актуальністю постає проблема вивчення досвіду підготовки фахівців у галузі HIP в європейських закладах вищої освіти та використання його надбань у практиці освіти вітчизняної.

На основі аналізу змісту освітніх програм з підготовки виконавців старовинної музики у Віденському університеті музики та виконавського мистецтва та Університеті Моцартеум у статті визначено основні особливості підготовки фахівців Historically Informed Performance.

В університеті Моцартеум та Віденському університеті музики реалізують магістерські програми з історичної виконавської практики, а на рівні бакалавра вивчення HIP інтегровано у курси підготовки інструменталістів і вокалістів. Забезпечують таку підготовку Institut für Alte Musik Віденського університету та Department of Early Music Моцартеум. В університетах застосовується міждисциплінарний підхід до вивчення Early Music, який полягає у триєдності підготовки фахівця як (1) інтерпретатора старовинної музики; (2) її дослідника; (3) педагога, що володіє методикою навчання гри на автентичних інструментах та здатного передати свої знання й практичні навички автентичного виконавства.

Якщо Моцартеум головний фокус робить на бароковій музиці та творах В.А. Моцарта, то Інститут старовинної музики у Віденському університеті – саме на музиці віденських майстрів XVII – XVIII ст. та імператорського двору австрійської столиці.

Для вокалістів та інструменталістів існують курси, присвячені вивченню барокового акторського мистецтва та історичного танцю. На думку розробників таких курсів, знання виконавських особливостей гавоту, менуету, сарабанди та ін. старовинних танців дозволяє здобувачам краще усвідомити та реалізувати на практиці теорію афектів, глибше усвідомити зв'язок між музикою та рухом, що є необхідним як для оперного, так і ансамблевого виконання.

У результаті аналізу особливостей підготовки виконавців Early Music в університетах можна зробити низку висновків про ефективність міждисциплінарного підходу; про необхідність залучення історико-регіонального контексту; про логічність інтеграції освітніх компонент зі старовинної музики у підготовку бакалаврів та створенні окремих магістерських програм з Early Music; про важливість практико орієнтованого підходу у підготовці музикантів-виконавців.

Ключові слова: старовинна музика, історично орієнтоване виконавство, бароко, Моцартеум, Віденський університет музики та виконавського мистецтва, міждисциплінарний підхід, автентичні інструменти.

UDC 378.016:78.033/.034(436)

[https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025\(8-1\)-06](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025(8-1)-06)

FEATURES OF SERGEY BORTKEVYCH'S COMPOSITIONAL STYLE: SYNTHESIS OF NATIONAL AND EUROPEAN TRADITIONS

Olena Vereshchahina-Biliavska

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

Abstract

Scientific and artistic interest in historically informed performance (HIP) has led to the emergence in Ukraine of a number of ensembles specialising in early music, festivals of ancient music, and cultural projects aimed at reconstructing works by 18th-century Ukrainian composers. Ukrainian musicological thought in the field of early music has become more active, and the issue of training specialists in historically informed performance at music academies has become increasingly urgent. Therefore, studying the experience of training HIP specialists at European higher education institutions and applying their achievements to domestic education is particularly relevant.

Based on an analysis of the educational programmes for early music performers at the University of Music and Performing Arts Vienna and the Mozarteum University, this article identifies the main features of specialist training in Historically Informed Performance.

Both the Mozarteum University and the University of Music and Performing Arts Vienna offer master's programmes in Historical Performance Practice. At the bachelor's level, elements of HIP are integrated into instrumental and vocal courses. Such training is provided by the Institut für Alte Musik at the University of Vienna and the Department of Early Music at the Mozarteum. These universities apply an interdisciplinary approach to the study of early music, consisting of three components: preparing specialists as (1) interpreters of early music; (2) researchers of early music; and (3) teachers capable of instructing students in authentic instruments and transmitting knowledge and practical skills of authentic performance.

While the Mozarteum focuses primarily on Baroque music and the works of W. A. Mozart, the Institute of Early Music at the University of Vienna emphasises the music of Viennese masters of the 17th and 18th centuries and compositions associated with the imperial court of the Austrian capital.

For both vocalists and instrumentalists, special courses are offered in Baroque acting and historical dance. According to course developers, understanding the performance characteristics of the gavotte, minuet, sarabande, and other early dances enables students to better grasp and apply the theory of affects and to deepen their understanding of the connection between music and movement — essential for both opera and ensemble performance.

An analysis of the training of early music performers at these universities allows several conclusions to be drawn: the effectiveness of the interdisciplinary approach; the necessity of incorporating historical and regional context; the logic of integrating early music components into bachelor's degree programmes and creating dedicated master's programmes in Early Music; and the importance of a practice-oriented approach in the education of performing musicians.

Keywords: Early Music, Historically Informed Performance, Baroque, Mozarteum, University of Music and Performing Arts Vienna, interdisciplinary approach, authentic instruments.

Постановка наукової проблеми. У XXI ст. рух історичного інформованого виконавства (Historically Informed Performance, далі – HIP) поступово набуває концертних обертів і в

Україні. З'явилися різноманітні колективи, що спеціалізуються на виконанні музики доби Відродження, бароко і раннього класицизму (Early music), зокрема Київський ансамбль

старовинної музики «Dolce Barocco», Ансамбль давньої музики «Terra Barocca» Львівської національної філармонії імені Мирослава Скорика, барокова капела Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка, ансамбль старовинної і народної музики «Kings&Beggars», вокальний ансамбль «A cappella Leopoldis» та ін.

Впродовж 2024 - 2025 років львівська Академія давньої музики Леопольд (Львів) та київська Open Opera Ukraine реалізували проєкт «Березовський/Рачинський: нові звукові ландшафти», у часі якого було представлено автентичні виконання партесних концертів Максима Березовського та Андрія Рачинського. Концерти відбувалися в Успенському соборі та Храмі Всіх Святих Києво-Печерської Лаври, історично призначених для виконання хорової музики XVIII століття.

Вже понад два десятиліття, з 2003 року, Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика щорічно проводить Міжнародний фестиваль давньої музики, який за цей час став одним з найяскравіших мистецьких форумів на теренах України та Центрально-Східної Європи, присвячених популяризації та дослідженню Early music. Усі вказані факти свідчать про постійно зростаючий інтерес вітчизняних виконавців і науковців до Early music та її історично інформованого виконавства у першій чверті XXI століття.

Хвиля інтересу до Historically Informed Performance, з одного боку, спонукала до появи низки наукових праць у цій галузі українських музикознавців, а з іншого - з особливою гостротою поставила проблему підготовки фахівців, здатних стилістично достовірно виконувати Early music. Поява в Україні різноманітних вокальних та інструментальних колективів, що спеціалізуються саме на НІР, засвідчує нагальну потребу у таких музикантах. Тому у багатьох музичних академіях та університетах вже започатковані навчальні курси, зорієнтовані на формування спеціальних компетентностей виконавців старовинної музики. Проте вони здебільше реалізуються вибірково освітніми компонентами і лише при підготовці органістів і клавесиністів поміж обов'язкових дисциплін вивчається клавірна музика ренесансу та бароко (зокрема у Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського). Харківський національний

університет мистецтв імені І.П. Котляревського пропонує для бакалаврів і магістрів вибірково дисципліну «Ансамбль старовинної музики», яка формує навички НІР, уміння розпізнавати особливості виконавської практики різних стилів епохи Відродження та бароко, інтерпретувати ансамблеві композиції відповідно до принципів автентичного виконавства. В Одеській національній музичній академії імені А.В. Нежданової здобувачам пропонують вибірково дисципліну «Вокальна музика бароко та доби раннього класицизму». Львівська національна музична академія запровадила спеціалізацію з історичного виконання, де молоді музиканти опановують гру на автентичних інструментах у стилістиці епох Відродження, бароко та класицизму. При підготовці здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності В.5. Музичне мистецтво у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського здобувачі мають можливість вивчати вибірково дисципліну «Стилістика автентичного виконання барокової музики», де отримають знання з історії автентичного виконавства, головних принципів інтерпретації Early music та знайомляться з творчістю головних представників руху НІР.

Проте введення у перелік вибірково освітніх компонентів вивчення основ НІР не здатне в усій повноті забезпечити майбутнім фахівцям необхідні навички і вони, у пошуку подальшого професійного розвитку, часто обирають навчання у закордонних закладах вищої освіти. Тому з особливою актуальністю постає проблема вивчення досвіду підготовки фахівців у галузі НІР в європейських закладах вищої освіти та використання його надбань у практиці освіти вітчизняної.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Лише в останні п'ять років в Україні з'явилася низка праць, присвячених дослідженню традицій виконання старовинної музики. Усі роботи умовно можна розділити на три групи. До першої увійшли праці, присвячені теорії та історії автентичного виконавства. У статті О. Потоцької (Потоцька, 2025) охарактеризовано діяльність ансамблю Німецької асоціації старовинної музики (Vereinigung für alte Musik) та її керівника Крістіана Деберейнера, які на початку XX ст. знаходились біля витоків НІР. Робота О. Верещагіної-Білявської, О. Потоцької

& Я. Хачинського продовжує започатковану історичну розвідку, зосередившись на виконавській творчості Ніколауса Гарнонкурта (Nikolaus Harnoncourt, 1929 – 2016) та заснованого ним *Concentus Musicus Vienna*, які послідовно досліджували та реалізовували принципи автентичного виконавства в Австрії у другій половині ХХ ст. (Верещагіна-Білявська, Потоцька, Хачинський, 2025). Сам Н. Гарнонкурт є автором декількох праць, присвячених принципам виконання музики бароко і раннього класицизму. Зокрема, єдине на сьогодні видання українською мовою монографії «Музика як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики» (у перекладі Г. Куркова) розкриває погляди австрійського митця на особливості виконання старовинної музики на автентичних інструментах та її технічні сторони, подає обґрунтовану характеристику (Гарнонкурт, 2002). Загальну проблематику НІР аналізує С. Шип, розглядаючи її в аспекті музичної семіотики (Шип, 2024).

До другої групи відносимо праці, присвячені безпосередньо аналізу принципів НІР. Питання автентичного виконання вокальної музики доби бароко досліджують Л. Артюхова (Артюхова, 2022) та О. Табуліна (Табуліна, 2021), інструментальної – В. Охманюк (Охманюк, 2020) та Н. Яропуд (Яропуд, 2023). І. Коденко у дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства подає широкий панорамний погляд на практику історичного виконавства останньої третини ХХ – початку ХХІ століття (Коденко, 2021).

Наразі бракує досліджень третьої групи, присвячених питанням навчання автентичному виконанню старовинної музики. Стаття К. Томницького (Томницький, 2021) є поодиноким прикладом звернення до цього аспекту НІР, що актуалізує тему нашої роботи. Досвід іноземних закладів вищої освіти в окресленому аспекті також не був проаналізованим у роботах українських науковців. Монографія В. Черкасова «Музична освіта в країнах-членах Європейського Союзу» у найзагальнішому вигляді описує досвід професійної підготовки музикантів в Європі (Черкасов, 2025).

Мета статті – на основі аналізу змісту освітніх програм з підготовки виконавців старовинної музики у Віденському університеті музики й виконавського мистецтва (*Universität*

für Musik und darstellende Kunst Wien) та Університеті Моцартеум (*Universität Mozarteum Salzburg*) виявити основні особливості підготовки фахівців *Historically Informed Performance*. Вибір цих австрійських закладів музичної освіти обумовлений об'єктивними факторами, адже рух історичного інформованого виконавства з особливою інтенсивністю з другої половини ХХ ст. розвивався саме в Австрії, що дозволило музичним університетам накопити відповідний досвід підготовки фахівців у цій галузі.

Виклад основного матеріалу. Активними осередками підготовки виконавців *Early music* є два австрійські університети

що мають багату історію – Університет музики та виконавських мистецтв у Відні (*Universität für Musik und darstellende Kunst Wien*) та Університет Моцартеум у Зальцбурзі (*Universität Mozarteum Salzburg*).

Віденську консерваторію (*Conservatorium der Gesellschaft der Musikfreunde in Wien*) було засновано у 1817 р., у 1907 р. їй було надано статус імператорської академії. За рік до приєднання Австрії до Болонської декларації, тобто у 1998 р., консерваторію було реорганізовано в університет. У структурі Університету функціонує Інститут Йозефа Гайдна (*Joseph Haydn Institut*), при якому тривалий час існував підрозділ старовинної музики (*Alte Musik*). На основі цього підрозділу і було створено у 2021 р. Інститут старовинної музики (*Institut für Alte Musik*). Проте традиції навчання автентичному виконанню *Early music* у цьому закладі є набагато давнішими, адже від самого свого заснування головний акцент у підготовці фахівців було зроблено на репертуарі старовинної музики.

Важливу роль у становленні традицій навчання НІР відіграла виконавська і педагогічна діяльність Йозефа Мертіна (*Josef Mertin*, 1904 – 1998). Органний майстер і диригент викладав на кафедрі церковної музики Віденського університету та досліджував старовинну музику, виступаючи в авангарді історично орієнтованого виконавства (Grassl, 2009, с. 70). Й. Мертін після закінчення Другої світової війни заснував при університеті *Collegium musicum Mertin* – ансамбль старовинної музики, який виконував твори мало відомих австрійських композиторів Ренесансу, бароко і раннього класицизму. Для їх

відродження він здійснював велетенську пошуково-дослідницьку роботу, розшукуючи у віденських архівах і розшифровуючи старовинні табулатури й партитури. За прикладом Й. Мертіна ансамблі старовинної музики створили у Відні Ізольда Альгрім (Isolde Ahlgrimm), Юліус Пітер (Julius Peter), Курт Рапф (Kurt Rapf) та ін. Ці музиканти займалися дослідницькою і збирацькою діяльністю, реставрували автентичні барокові інструменти, вивчали специфіку гри на них тощо.

Й. Мертін, І. Альгрім, Ю. Пітер, К. Рапф були викладачами Н. Гарнокурта під час його навчання у Віденському університеті музики. Тому його робота з ансамблем *Concentus Musicus Vienna* базувалася на міцному науково-виконавському ґрунті. Закладені у Відні традиції Н. Гарнокурта розвивав у своїй викладацькій діяльності, працюючи у 1970-х роках професором Університету Моцартеум.

Навчання музикантів у Зальцбурзі було організовано на базі Соборної музичної асоціації та Моцартеуму (*Dommusikverein und Mozarteum*) з нагоди п'ятдесятої річниці смерті композитора за ініціативи його удови, громадськості міста та принца-архієпископа у 1841 р. Початково заклад був школою церковної музики. Ці традиції існують і до сьогодні, адже в Університеті реалізуються освітні програми, що навчають майбутніх фахівців у галузі католицької та євангелістської церковної музики. У результаті низки реорганізацій Моцартеум у 1953 р. отримав статус Академії музики та виконавського мистецтва, а у 1998 р. – Університету. В межах Моцартеуму функціонує відділ старовинної музики (*Department of Early Music*).

Стратегія обох університетів передбачає дослідження та популяризацію *Early music*. Так, *Institut für Alte Musik* Віденського університету спеціалізується на НІР музики Середньовіччя, Відродження, бароко та раннього класицизму. Проте акцент в його програмах зроблено саме на бароковій музиці. Варто зазначити, що цей заклад володіє унікальною бібліотекою з творами старовинних майстрів та архівом рукописів, колекцією автентичних інструментів та їх реплік, а також історичними концертними залами, призначеними саме для виконання барокової музики.

Обидва університети реалізують програми з підготовки фахівців у галузі історично

орієнтованого виконавства, а накопичений досвід робить ці освітні заклади європейськими центрами НІР. В університеті Моцартеум та Віденському університеті музики реалізують магістерські програми з історичної виконавської практики (*Historical Performance Practice*), а на рівні бакалавра вивчення НІР інтегровано у курси підготовки інструменталістів і вокалістів. Забезпечують таку підготовку *Institut für Alte Musik* Віденського університету та *Department of Early Music* Моцартеум.

У процесі навчання виконавці можуть додатково обрати гру на бароковій скрипці, віолі да гамба (*viola da gamba*), бароковій флейті (*traverso*), бароковому гобої (*baroque oboe*), блокфлейті (*recorder*), клавесині. Для опанування технікою барокового виконавства розроблені спеціальні курси, а також вивчення *basso continuo*, малі й великі ансамблеві форми. Окремо у часі бакалаврської підготовки співаків здобувачі вивчають специфіку старовинного вокалу (*baroque voice*). Особливістю підготовки фахівців в Університеті у Зальцбурзі є акцентуація на вивченні та стилістично інформованій інтерпретації музики В.А. Моцарта, що є абсолютно логічним з погляду на історію цього освітнього закладу.

На Відділі стародавньої музики (*Department of Early Music*) в Університеті Моцартеум застосовується міждисциплінарний підхід до вивчення *Early Music*, який полягає у триєдності підготовки фахівця як (1) інтерпретатора старовинної музики; (2) її дослідника; (3) педагога, що володіє методикою навчання гри на автентичних інструментах та здатного передати свої знання й практичні навички автентичного виконавства. Зазначимо, що викладачі Моцартеуму є практикуючими виконавцями, артистами відомих колективів старовинної музики.

Звичайно, що на рівні підготовки бакалаврів найбільший акцент на вивченні *Early Music* зроблено у класах органу та клавесину. У навчальному плані цих спеціальностей передбачено ґрунтовне вивчення стилістичних особливостей барокової музики, адже вона складає основу їхнього репертуару. Крім того, органісти вивчають історію органної музики та її стилістику, особливості механіки інструментів різних історичних епох, імпровізацію і так звану історичну практику, яка передбачає виступи з концертами у соборах Зальцбурга.

Усі бакалаврські виконавські освітні програми Моцартеуму максимально практико орієнтовані, адже не менше половини усього на навчального часу передбачено на виконання музики та участь у різноманітних майстер-класах. Ще 30% часу відведено на теоретичне навчання, що охоплює тренування слуху (сольфеджіо), музикознавчі дисципліни, а 20% - на педагогіку та науково-дослідницьку діяльність.

Обов'язковою умовою навчання в Університеті Моцартеум є участь здобувачів різноманітних колективах, що спеціалізуються на виконанні Early Music та співпрацюють з видатними музикантами, авторитетними саме у цій галузі. Так, Бароковий оркестр Університету Моцартеум (Baroque Orchestra) спеціалізується на виконанні барокової музики на історичних інструментах. В його репертуарі є маловідомі широкому слухачу композиції Андреаса Хофера, Генріха Ігнаца Франца Бібера, створені спеціально для Зальцбургського собору, а також представників французького бароко Ж.Б. Люллі та Ж.Ф. Рамо.

Камерний хор Моцартеум (Mozarteum Chamber Choir) виконує а cappella музику майстрів нідерландської поліфонічної школи а cappella, доби бароко та раннього класицизму.

Основу репертуару оркестру Моцартеум (Mozarteum Orchestra Salzburg) складають ранні опери В.А. Моцарта, записані колективом з історичним підходом. Оркестр є найстарішим колективом Університету, адже був заснований ще у 1841 р. за ініціативи вдови композитора.

На рівні кафедри старовинної музики створено розгорнуту мережу навчальних колективів, де здобувачі виконують Early Music на автентичних інструментах.

У Віденському університеті музики і виконавського мистецтва провідним у галузі автентичного виконавства є Barockorchester, до складу якого входять і здобувачі, і викладачі Інституту старовинної музики. Оркестр здійснює активну концертну діяльність та дозволяє студентам реалізовувати свої теоретичні знання про барокове виконавство (специфіки динаміки, темпів, звуковидобування, артикуляції тощо) на практиці. Постійними концертними площадками оркестру є бароковий театр у палаці Шенбрунн (Schlosstheater Schönbrunn), який належить зараз Університету,

та собор святої Урсули, збудований у стилі бароко з особливою акустикою.

Якщо Моцартеум головний фокус робить на бароковій музиці та творах В.А. Моцарта, то Інститут старовинної музики у Віденському університеті - саме на музиці віденських майстрів XVII - XVIII ст. та імператорського двору австрійської столиці. На сьогодні Інститутом старовинної музики керує Стефан Готтфрід, який також з 2016 року очолює знаменитий *Concentus Musicus Wien*. Значна кількість викладачів Інституту також є артистами цього оркестру.

Якщо НІР інтегроване у бакалаврські програми обох університетів, то на рівні підготовки магістра вже реалізуються спеціальні освітні програми з історичної виконавської практики (Historical Performance Practice) та вокальних студій старовинної музики (Vocal Studies in Early Music). Тут також застосовано триєдність виконавської, науково-дослідницької та педагогічної практик. Велику увагу у теоретичній підготовці на магістерському рівні приділяють вивченню барокової теорії афектів, що здійснила вагомий вплив на виконавство; трактатів, присвячених бароковій орнаментиці і теорії темпів; удосконаленню навичок критичного аналізу та самостійної інтерпретації старовинної музики. Важливим є й вивчення регіональних барокових традицій, зокрема німецької, французької італійської. Художньо-педагогічний репертуар ранньої музики для вокалістів складають мотети, мадригали, опери доби бароко, що дозволяють набутти практичні навички автентичних вокальних технік.

Для вокалістів та інструменталістів існують курси, присвячені вивченню барокового акторського мистецтва та історичного танцю. На думку розробників таких курсів, знання виконавських особливостей гавоту, менуету, сарабанди та ін. старовинних танців дозволяє здобувачам краще усвідомити та реалізовувати на практиці теорію афектів, глибше усвідомити зв'язок між музикою та рухом, що є необхідним як для оперного, так і ансамблевого виконання. Крім того, традицією виконавства в оркестрах чи камерних ансамблях доби бароко було й залучення танцю. В якості прикладу можна навести автентичне виконання творів Ж. Б. Люллі, Г.Ф. Генделя та ін. композиторів.

У Віденському університеті музики і виконавського мистецтва для здобувачів магістратури запропоновано низку факультативів (вибіркових дисциплін), пов'язаних з танцем. Так, Історичний танець (Historischer Tanz) на практиці знайомить здобувачів з стилістикою, технікою, та музикою танців доби Відродження і бароко. Практикум з руху та танцю (Bewegungs und Tanzpraktikum) навчає прийомам імпровізації та тілесної експресії в музиці. При вивченні факультативу Хореографічні моделі (Choreographische Modelle) увагу зосереджено на аналізі танцювальних форм в історичному контексті. Творчим і цікавим є курс Dialogische Instrumental und Bewegungsimprovisation, що передбачає опанування приемами діалогічної імпровізації інструментів і танцювального руху.

Значним стимулом для молодих виконавців, що спеціалізуються на Early Music, є різноманітні фестивалі та Міжнародні Літні академії, що організовують Віденський і Зальцбурзький університети. International Summer Academy у Зальцбурзі, яка відбувається щороку, головний фокус робить саме на НІР та творах В.А. Моцарта, що виконуються на історичних інструментах. Щозими у місті проводиться Тиждень Моцарта (Mozart Week) – фестиваль з НІР. Під час його концертів та оперних вистав можна ознайомитися з реконструйованими виконавськими стилями та історичними інструментами.

Віденський університет також проводить Міжнародні Літні академії (Internationale Sommerakademie der MDW). Так, у 2025 р. у рамках заходів Літніх академії було проведено воркшоп з системного підходу до барокової орнаментики на прикладі виконання мелізмів у повільних частинах сонат та концертів Й.С. Баха та Г.Ф. Генделя; майстер-класи з виконання камерної музики на прикладі

ансамблів А. Вівальді для флейти, гобоя, скрипки та basso continuo; з виконавства на історичному гобої на прикладі сонат і концертів доби бароко.

Висновки. У результаті аналізу особливостей підготовки виконавців Early Music у Віденському університеті музики й виконавського мистецтва та в Університеті Моцартеум у Зальцбургу як провідних закладах з Historically Informed Performance, можна зробити низку висновків. По-перше, ефективним є міждисциплінарний підхід до підготовки фахівців НІР, який надає можливість випускникам реалізуватись як виконавцям, дослідникам і педагогам. По-друге, інтердисциплінарність проявляється в охопленні при підготовці музикантів не лише освітніх компонент вузькоспеціалізованого напрямку, але й в залученні історико-регіонального контексту, що свідчить про антропологічний підхід до формування особистості виконавця. По-третє, логічним при підготовці бакалавра є формування знань і практичних умінь інтерпретації музики різних епох і стилів зі включенням у перелік навчальних дисциплін таких, що формують загальні уявлення про НІР, а вже на рівні магістерському зосередитися саме на розширенні знань та удосконаленні навичок у галузі Early Music. По-четверте, розгорнута практико орієнтованість, широке залучення здобувачів до концертної діяльності у колективах НІР та до участі у Літніх академіях є вагомим стимулом для удосконалення виконавських навичок. Отже, досвід підготовки виконавців Early Music в університетах Австрії як авангарду НІР потребує свого подальшого вивчення та імплементації у зміст освітніх програм українських закладів вищої освіти.

..

Список використаних джерел

- Артюхова, Л. (2022).** Реконструкція технологічних моделей автентичного типу виконання вокальних творів доби Бароко. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 56. Том 1. С. 32-39. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-1-5>
- Верещагіна-Білявська О., Потоцька О., Я. Хачинський (2025).** Творча діяльність Ніколауса Гарнонкурта та Conventus Musicus Vienna у контексті розвитку руху історично орієнтованого

- виконавства. Мистецтво в культурі сучасності: теорія та практика навчання, 1(5), 44-55. DOI: [https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025\(5-1\)-05](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025(5-1)-05)
- Гарнонкурт, Н. (2002).** Музыка як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики / [пер. Г. Куркова]. Суми: Собор. 184 с.
- Коденко, І. (2021)** Історичне виконавство як тенденція музичного мистецтва останньої третини ХХ – початку ХХІ століття: дис. ...канд. мист. Харків. 2021. 24 с.
- Охманюк, В. (2020)** Особливості інтерпретації барокової музики у баянному виконавстві. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. № 3. С. 208-213. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2020.220134>
- Потоцька, О. (2024).** Становлення принципів історично орієнтованого виконавства в європейській музичній практиці початку ХХ століття (на прикладі діяльності Vereinigung für alte Musik). Музикознавча думка Дніпропетровщини. Вип. XXVII. С. 167 – 181. DOI: <https://doi.org/10.33287/222450>
- Табуліна, О. Б. (2021).** Голосове вібрато в інтерпретації вокальної музики доби бароко. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Вип. 40. С. 178-183. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.40.2021.250388>
- Томницький, К. (2021).** Автентичний підхід у викладанні виконання музики бароко. ΛΟΓΟΣ: зб. наук. праць. Boston, USA. С. 113-116. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-26.02.2021.v2.32>
- Черкасов, В. (2025).** Музична освіта в країнах-членах Європейського Союзу. Монографія. Бо Базен. AV Akademikerverlag. 500 с.
- Шип С.В. (2024).** Історично інформована інтерпретація музичного твору (НІР) у семіотичному аспекті. Південноукраїнські мистецькі студії. Випуск 2 (5). С. 157-167. DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2024-2.27>
- Яропуд, Н. (2023).** Виконавська стилістика бароко у подвійних концертах Антоніо Вівальді в умовах сучасного віолончельного виконавства. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 67. Том 2. С. 188-195. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-2-27>
- Grassl, M. (2009).** Gleichklänge. Nikolaus Harnoncourt, der Concentus Musicus und der Wiener Kontext der Nachkriegszeit. Ereignis Klangrede. Nikolaus Harnoncourt als Dirigent und Musikdenker. Freiburg. S. 59-80.
- Department of Early Music.** URL: <https://www.moz.ac.at/en/study/departments/early-music>
- Institut für Alte Musik. MDW.** URL: <https://mdw.ac.at/altemusik/en/studies/master-study-ma/mahap/>
- Music City Lab.** URL: <https://www.isa-music.org/en/>
- Mozarteum University.** URL: <https://www.moz.ac.at/en/about-us/university#history-salzburg-campus>

References

- Artiukhova, L. (2022).** Rekonstruktsiia tekhnolohichnykh modelei avtentychnoho typu vykonannia vokalnykh tvoriv doby Baroko. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp 56. Tom 1. S. 32-39. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-1-5>. [in Ukrainian].
- Vereshchahina-Biliavska O., Pototska O., Ya. Khachynskyi (2025).** The creative work of Nikolaus Harnoncourt and Concentus Musicus Vienna in the context of the development of the historically informed performance movement. Mystetstvo v kulturi suchasnosti: teoriia ta praktyka navchannia, 1(5), 44-55. DOI: [https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025\(5-1\)-05](https://doi.org/10.31652/3041-1017-2025(5-1)-05) [in Ukrainian].
- Harnonkurt, N. (2002).** Music as a language of sounds. The path to a new understanding of music. Sumy: Sobor. 184 s. [in Ukrainian].
- Kodenko, I. (2021).** Historical performance as a trend in musical art in the last third of the 20th century and early 21st century : dys. ...kand. myst. Kharkiv. [in Ukrainian].

- Okhmaniuk, V. (2020).** Features of interpreting Baroque music in bayan performance. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv.* № 3. S. 208-213. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2020.220134> [in Ukrainian].
- Pototska, O. (2024).** The emergence of historically informed performance principles in European musical practice at the beginning of the 20th century (based on the example of the Vereinigung für alte Musik). *Muzykoznavcha dumka Dnipropetrovshchyny.* Vyp. KhKhVII. S. 167 - 181. DOI: <https://doi.org/10.33287/222450>. [in Ukrainian].
- Tabulina, O. B. (2021).** Vocal vibrato in the interpretation of Baroque vocal music. *Mystetstvoznachni zapysky: zb. nauk. prats.* Vyp. 40. S. 178-183. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.40.2021.250388> . [in Ukrainian].
- Tomnytskyi, K. (2021).** An authentic approach to teaching Baroque music performance. *Λ0HOΣ: zb. nauk. nrats.* Boston, USA. S. 113-116. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-26.02.2021.v2.32> . [in Ukrainian].
- Cherkasov, V. (2025).** Music education in European Union member states. *Monohrafiia. Bo Bazen.* AV Akademikerverlag. 500 s. [in Ukrainian].
- Shyp S.V. (2024).** Historically informed interpretation of a musical work (HIP) in a semiotic aspect. *Pivdenoukrainski mystetski studii.* Vypusk 2 (5). С. 157-167. DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2024-2.27> [in Ukrainian].
- Iaropud, N. (2023).** The Baroque performance style in Antonio Vivaldi's double concertos in the context of contemporary cello performance. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk.* Vyp. 67. Tom 2. S. 188-195. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-2-27>. [in Ukrainian].
- Grassl, M. (2009).** Gleichklänge. Nikolaus Harnoncourt, der Concentus Musicus und der Wiener Kontext der Nachkriegszeit. Ereignis Klangrede. Nikolaus Harnoncourt als Dirigent und Musikdenker. Freiburg. S. 59-80. [in German].
- Department of Early Music.** URL: <https://www.moz.ac.at/en/study/departments/early-music>. [in English].
- Institut für Alte Musik. MDW.** URL: <https://mdw.ac.at/altemusik/en/studies/master-study-ma/mahap/> [in German].
- Music City Lab.** URL: <https://www.isa-music.org/en/> [in English].
- Mozarteum University.** URL: <https://www.moz.ac.at/en/about-us/university#history-salzburg-campus> [in English].

Про автора

Олена Верещагіна-Білявська, кандидат мистецтвознавства, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, e-mail: beverlena@gmail.com

About the Author

Olena Vereshchahina-Biliavska, PhD in Art History, Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: beverlena@gmail.com